

# ДІАГНОСТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

**Ємельянов Олександр Юрійович**

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій  
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Проведення господарської діяльності потребує наявності різних видів ресурсів [1, 2], які можуть бути поділеними на виробничі, фінансові та інформаційні [3–5]. Зокрема щодо фінансових ресурсів, то вони необхідні для набуття інших видів економічних ресурсів [6–9] та, відповідно, досягнення поставлених підприємствами стратегічних цілей діяльності [10–13], зокрема підвищення величини їх ринкової вартості [14, 15]. Водночас, залучення підприємствами фінансових ресурсів може бути ускладнено високим рівнем ризикованості господарської діяльності [16–19], а також дією інших чинників, що визначають величину фінансового потенціалу фірм [20–23]. До таких чинників варто віднести і фінансову стійкість підприємств [24–26]. Тому діагностування цієї стійкості є важливою передумовою розроблення обґрунтованої стратегії формування фінансового потенціалу економічних суб'єктів.

Діагностування фінансової стійкості підприємства повинно відображатися, зокрема, у віднесенні його до певного класу підприємств залежно від значень показника (показників), що характеризує рівень цієї стійкості. Тому для виконання процедури діагностування фінансової стійкості підприємства потрібно, насамперед, виконати такі дії:

1) обрати показник або групу показників, за допомогою яких можливо достатньо повно охарактеризувати наявний рівень фінансової стійкості досліджуваного суб'єкта господарювання;

2) визначити мінімально припустиму величину цього показника (показників), за якої рівень фінансової стійкості підприємства слід вважати добрим (високим);

3) для значень обраного показника (показників) фінансової стійкості підприємств, що є меншими за мінімально припустимий його рівень, побудувати певну шкалу, розбивши ці значення на інтервали. Залежно від того, у який інтервал потраплятиме значення показника (показників) фінансової стійкості підприємств, її рівень буде мати відповідну якісну характеристику. Наприклад, може застосовуватися така якісна градація цього рівня: «помірний», «недостатній», «низький», «дуже низький», «кризовий»;

4) у разі, якщо рівень фінансової стійкості підприємства не виявився високим, з'ясувати причини цього явища та розробити заходи щодо його подолання. При цьому градацію рівня фінансової стійкості суб'єктів господарювання можливо здійснити, прив'язавши її безпосередньо до відповідних видів заходів з підвищення цього рівня, тобто без проведення попереднього розбиття значень його показника (показників) на інтервали.

Зокрема, можливо здійснити таку якісну градацію рівня фінансової стійкості підприємств: високий (реалізація заходів не потрібна); помірний (забезпечення високого рівня фінансової стійкості можна досягти завдяки продажу зайвого майна підприємства з одночасним скороченням його позикового капіталу); недостатній (забезпечення високого рівня фінансової стійкості можна досягти завдяки пришвидшенню оборотності обігових коштів підприємства з одночасним скороченням його позикового капіталу); недостатній (забезпечення високого рівня

фінансової стійкості можна досягти завдяки заміщенню короткострокових позик підприємства довгостроковими); низький (забезпечення високого рівня фінансової стійкості можна досягти завдяки заміщенню короткострокових позик підприємства довгостроковими); дуже низький (забезпечення високого рівня фінансової стійкості можна досягти завдяки заміщенню позикового капіталу підприємства його власним капіталом); кризовий (жоден засіб не забезпечить досягнення високого рівня фінансової стійкості підприємства).

З метою апробації запропонованого підходу до діагностування фінансової стійкості суб'єктів господарювання було утворено вибірку з 42 підприємств агропромислового комплексу економіки, що розташовані у західному регіоні України. Проведене дослідження показало, що найбільша кількість підприємств може забезпечити належний рівень своєї фінансової стійкості за рахунок пришвидшення обороту їх обігових коштів з одночасним скороченням позикового капіталу. Отже, наявний рівень фінансової стійкості таких підприємств є недостатнім. При цьому біля 15% досліджуваних сільськогосподарських та переробних підприємств характеризувалися кризовим рівнем фінансової стійкості, оскільки жоден із розглянутих заходів не забезпечить досягнення високого значення рівня фінансової стійкості цих суб'єктів господарювання.

### Список використаних джерел:

1. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Висоцький, А. Л. (2013). Діагностика ресурсного забезпечення як чинника формування виробничо-збутового потенціалу підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (23.4), 128–135.
2. Петрушка, Т. О. (2011). Діагностика ресурсного забезпечення та обґрунтування доцільності впровадження на підприємстві ресурсозберігаючих технологій. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, (698), 255–261.
3. Ємельянов, О. Ю. (2019). *Потенціал економічного розвитку підприємств: інструментарій та моделі оцінювання: [монографія]*. Львів: Національний університет «Львівська політехніка».
4. Ємельянов, О. Ю. & Курило, О. Б. (2009). Ефективність використання виробничих ресурсів підприємства та їх вплив на експлуатаційні витрати. *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*, (8), 63–67.
5. Петрушка, Т. О. (2013). *Оцінювання економічної ефективності ресурсозберігаючого розвитку промислових підприємств* (дис. ... канд. екон. наук). НУ «Львівська політехніка». Львів, Україна.
6. Висоцький, А. Л. (2014). Види, чинники та об'єкти управління збутовим потенціалом машинобудівного підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць*, (24.7), 315–323.
7. Ємельянов, О. Ю., Висоцький, А. Л., Симак, А. В. & Петрушка, Т. О. (2017). Методичні засади оцінювання попиту на продукцію машинобудівних підприємств. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, (3), 198–212.
8. Лорві, І. Ф. (2012). Стратегічні детермінанти збутової політики на ринку уніфікованої продукції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Логістика»*, (749), 557–560.
9. Савельєв, В. В. (2011). Стратегія глобальної маркетингової діяльності та етапи формування. *Інвестиції: практика та досвід*, (9), 70–72.
10. Харченко, В. А. (2014). Механізм формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*, (4 (68)), 97–104.
11. Баранович, А. М. (2014). Теоретико-методичні засади формування стратегій розвитку підприємства. *Вісник ХДУ*, (2), 77–81.
12. Македон, В. В. (2013). Розробка стратегії розвитку промислового підприємства. *Теоретичні і прикладні аспекти економіки та інтелектуальної власності*, (1(1)), 369–373.

13. Шавшин, О. С. (2017). Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Сер.: Економічні науки*, (3(25)), 167–171.
14. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Лесик, Л. І. (2020). Особливості оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств з використанням показника їх ринкової вартості. *ЛОГОС. Мистецтво наукової думки*, (10), 18–21.
15. Лесик, Л. І., Петрушка, Т. О. & Ємельянов, О. Ю. (2020). Ринкова вартість як один з індикаторів формування і оцінювання економічного потенціалу підприємств. *ЛОГОС. ОНЛАЙН*.
16. Вербицька, Г. Л. (2004). Оцінка економічного ризику. *Актуальні проблеми економіки*, (4), 129–136.
17. Ємельянов, О. Ю. (2020). Оцінювання рівня ризикованості господарської діяльності підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*, (19–20), 3–9.
18. Клименко, С. М. (2013). Формування стратегії розвитку підприємства з урахуванням ризиків. *Бізнес Інформ*, (8), 343–347.
19. Попова, Г. Ю. (2016). Формування стратегії ризикозахисту інжинірингової фірми. *Вісник економічної науки України*, (2), 157–161.
20. Кунцевич, В. О. (2005). Підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*, (1(43)), 68–75.
21. Левченко, Н. М. (2012). Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та довід*, (2), 114–117.
22. Маринич, І. А. (2010). Сучасні підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*, (20.1), 105–108.
23. Турчак, В. В. (2014). Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*, (8(11)), 49–52.
24. Гапак, Н. М. & Капштан, С. А. (2014). Особливості визначення фінансової стійкості підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*, (42), 191–196.
25. Ємельянов, О. Ю. (2020). Діагностування рівня фінансової стійкості підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*, (21), 3–9.
26. Чепка, В. В. & Матяш, О. К. (2017). Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*, (12), 649–655.